

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Vår ref.:

13/1343

Dato:

16.12.2013

Sammendrag

Klageren ba Likestillings- og diskrimineringsombudet vurdere om X handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 da de endret regelverket i en produktkonkurransen etter at klageren tok ledelsen i konkurransen og da han ikke ble valgt som vinner av konkurransen.

Likestillings- og diskrimineringsombudet kom til at X ikke handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 og forbudet mot forskjellsbehandling på grunn av etnisitet da de endret regelverket i produktkonkurransen og da de ikke utpekte klageren som vinner av konkurransen.

Saksnummer: 13/1343

Lovgrunnlag: Diskrimineringsloven § 4

Dato for uttalelse: 13.12.2013

OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

Klageren deltok i en produktkonkurransen arrangert av X for Y, hvor vinneren av konkurransen vil få anledning til å delta på Y og konkurrere om å reise ut i verdensrommet.

Klageren hevder at X endret regelverket i produktkonkurransen dagen etter at han tok ledelsen i konkurransen, og at dette ble gjort fordi de ikke ønsket en vinner med en annen etnisk bakgrunn enn norsk. Videre mener klageren at han var bedre kvalifisert til å vinne konkurransen enn den etnisk norske kvinnen som ble kåret som vinner. Klageren mener X ikke valgte ham fordi de ikke ønsket at han, som har en annen etnisk bakgrunn enn norsk, skulle vinne konkurransen. X bestrider at årsaken til at de endret reglene i produktkonkurransen hadde noe å gjøre med klagerens etnisitet. X forklarer at årsaken til at klageren ikke ble utpekt som vinner av konkurransen var fordi klageren ikke egnet seg til å være ambassadør og representant for Y på grunn av hans tilknytning til ulike domener og nettsider med pornografisk innhold.

Partenes syn på saken

Partene har kommet med utfyllende opplysninger og dokumentasjon i saken. Ombudet vil i det følgende gjengi de opplysningene ombudet mener har relevans i saken.

Klageren:

Klageren har forklart for ombudet at X satte i gang en salgsfremmende produktkonkurranse i januar 2013, hvor vinneren av konkurransen skulle få mulighet til å delta i en internasjonal konkurranse i desember 2013.

Klageren hevder at X startet konkurransen i Norge 9. januar 2013 samtidig med flere andre land. I den opprinnelige versjonen av konkurransereglene skulle den norske deltakeren med flest nettstemmer bli sendt direkte til USA. Deltakerne skulle samle inn stemmer ved å markedsføre konkurransen på nett. Klageren kom inn i konkurransen 15. januar og skal ha tatt ledelsen i konkurransen 8. februar. X valgte å endre konkurransereglene 9. februar. I den nye versjonen av konkurransereglene skulle de 5 ledende deltakere sende inn en video av seg selv med en begrunnelse for hvorfor de skulle vinne konkurransen. En jury skulle så kåre en vinner.

Konkurransen ble avsluttet 31. mai 2013. Klageren hevder at han på det tidspunktet hadde fem ganger så mange stemmer som de fem finalistene til sammen. Den 8. juli fikk klageren en e-post fra X hvor de orienterte ham om at vinneren av konkurransen var en norsk kvinne, med begrunnelse om at hun har bidratt til å synliggjøre konkurransen blant annet gjennom publisitet i media, at hun har god utdannelse innen Space, samt at hun skulle være foredragsholder på en stor konferanse i september 2013. Begrunnelsen var også at kvinnen var et godt forbilde for målgruppen for produktet og et bevis på at drømmer kan bli til virkelighet.

Klageren mener han har bidratt til å synliggjøre konkurransen i mye større grad en vinner, fordi han hadde betydelig mange flere stemmer enn henne på nett. Videre hevder klageren at han har bedre utdanning enn vinneren som har en master fra Y mens han har flere grader fra Iran, Norge og Frankrike. Klageren hevder videre at han har hatt flere publikasjoner og at han har vært foredragsholder og sesjonsansvarlig på flere nasjonale og internasjonale konkurranser. Klageren mener at hans bakgrunn sammenlignet med klagerens bakgrunn klart viser at han burde ha vunnet konkurransen, og at han ble forbigått på grunn av etnisitet.

Når det gjelder klagerens tilknytning til nettsider med pornografisk og upassende innhold, forklarer han at han kjøper og selger domenenavn som hobby, og at et domenenavn i seg selv ikke har noe innhold men bare er et navn. Videre hevder klageren at han ikke har tilknytning til flere av de linkene X viser til. Videre bestrider klageren X sin vurdering av hva som er å anses som pornografisk og upassende og mener at X selv har reklame med et seksualisert innhold.

X:

X avviser klagerens påstand om han ble forbigått i konkurransen på grunn av etnisitet.

X forklarer at den aktuelle produktkonkurransen ble avholdt i 60 forskjellige land, som alene er en indikasjon på at konkurransen har et internasjonalt preg og at konkurransedeltakere har mange ulike etnisiteter.

Om den norske konkurransen:

Det ble etablert en profil for den norske delen av konkurransen på Xs hjemmeside allerede i januar 2013. Dette var flere uker før den offisielle åpningen av konkurransen i Norge som var 1. april 2013. X innrømmer at det forelå en norsk versjon av konkurransereglene allerede i januar, som la opp til at den personen som fikk flest stemmer på nett ville vinne konkurransen. Andre land hadde ved åpningen av sine konkurranser lagt opp til at vinneren skulle kåres av en jury. Formålet med konkurransen var å finne en person som skulle være en god representant for produktets målgruppe. X forklarer at de så at det ville være vanskelig å finne en god representant utelukkende basert på antall nettstemmer, og at det derfor ble bestemt at den norske vinneren også skulle velges av en jury. X forklarer at så lenge konkurransen ikke offisielt hadde åpnet i Norge, anså de seg berettiget til å endre konkurransevilkårene. X mener likevel

at det er beklagelig at nettsiden med den norske konkurransen var åpen for deltakere før konkurransen offisielt hadde startet og før de endelige konkurransereglene var på plass. Deltakere som hadde meldt seg på konkurransen før den offisielle åpningen og som hadde satt i gang med å samle inn stemmer, fikk på forhånd beskjed om at de kunne ta disse stemmene med seg videre i konkurransen under de nye konkurransereglene.

X hevder at klageren var godt kjent med de nye konkurransereglene i god tid før den offisielle åpningen, og det vises til en e-post dialog mellom klageren og X. Klageren valgte å delta videre i konkurransen med utgangspunkt i de nye reglene. X mener det ikke er grunn til å tro at klageren ville opptrådt annerledes dersom de offisielle konkurransereglene hadde ligget ute på nettsiden allerede i januar 2013.

Utvelgelsen av vinneren:

Når det gjelder utvelgelsen av vinneren, var det en jury som skulle foreta en kvalitativ vurdering av deltakere. Vinneren skulle kåres dels basert på de innsendte begrunnelsene, dels på antall nettstemmer og dels basert på en video som finalistene skulle sende hvor de skulle begrunne sin motivasjon og egnethet. Fordi flere finalister signaliserte utfordringer med å lage en video, fikk finalistene også mulighet til å foreta telefonintervjuer. Juryen hadde ikke tilgang til deltakerens CV-er, da dette var en produktkonkurranse og ikke et jobbintervju. Juryen gjorde også enkle research av deltakere på nett for å kartlegge finalistenes egnethet som representant og ambassadør for målgruppen til X. Antall nettstemmer var et avgjørende kriterium for å komme til siste runde i første trinn i konkurransen. I de videre trinnene hadde også antall stemmer betydning, men dette ble da likestilt med de øvrige kriteriene som motivasjon og egnethet. Videre var det viktig for juryen å sikre at deltakerens markedsføringsaktiviteter skulle bidra positivt til å synliggjøre konkurransen og at slike aktiviteter skulle være i tråd med markedsføringsloven. Ved vurderingen av deltakernes egnethet ble det lagt vekt på at de skulle være gode forbilder for målgruppen for produktet.

Ved utvelgelsen av vinneren stod det mellom klageren og den norske kvinnen som vant. Begge to var like motivert til å være med i konkurransen. X innrømmer at klageren hadde flere stemmer enn kvinnen, men dette alene var ikke avgjørende for å vinne konkurransen. X har redegjort for vinnerens bakgrunn og hva juryen la vekt på. Det som var det avgjørende punktet for at klageren ikke vant konkurransen var at han var registrert som eier av en rekke domener med pornografisk og upassende innhold, som ikke var forenelig med det å være en god representant for konkurransen eller produktet. Klageren benyttet flere av disse nettsidene for å markedsføre konkurransen og for å samle inn stemmer, hvilket skal være i strid med markedsføringsloven. X hevder at klageren har innrømmet at han er eier av en rekke domener

Side 4 av 8

og at cirka 10 % av disse har et upassende innhold. Klageren tilbød seg å slette disse sidene. X mener det ikke er sammenfallende oppfatning mellom dem og klageren om hva som er å anse som pornografisk og upassende innhold i markedsføringsøyemed. X orienterte klageren om at dette har hatt negativ virkning på hans deltakelse i konkurransen, men skal ikke ha hørt mer fra klageren i anledning saken.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskrimineringsloven eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 2.

Diskrimineringsloven

Diskrimineringsloven forbyr forskjellsbehandling på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn, jf. loven § 4 første ledd.

Med direkte diskriminering menes at en handling eller unnlattelse har som formål eller virkning at personer eller foretak på grunnlag som nevnt over blir behandlet dårligere enn andre blir, er blitt eller ville blitt behandlet i en tilsvarende situasjon.

Med indirekte diskriminering menes enhver tilsynelatende nøytral bestemmelse, betingelse, praksis, handling eller unnlattelse som fører til at personer på grunn av forhold som nevnt over blir stilt særlig ufordelaktig sammenliknet med andre

Forskjellsbehandling som er ”nødvendig for å oppnå et saklig formål, og som ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller de som forskjellsbehandles”, jf. § 4 fjerde ledd, er tillatt.

Dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har skjedd diskriminering, skal det legges til grunn at diskriminering har funnet sted, hvis ikke den som er ansvarlig for handlingen, unnlattelsen eller ytringen sannsynliggjør at det likevel ikke har skjedd diskriminering, jf. diskrimineringsloven § 10.

En påstand om diskriminering er ikke nok til at ombudet kan konkludere med at det er "grunn til å tro" at diskriminering er skjedd. Påstanden må støttes av andre opplysninger eller sakens omstendigheter for øvrig.

Ombudets vurdering

Ombudet skal ta stilling til om X la negativ vekt på klagerens etnisitet da de valgte å endre konkurransereglene og ved utvelgelsen av vinneren til produktkonkurransen.

Dersom ombudet finner at det er grunn til å tro at klagerens etnisitet har hatt betydning for endring av konkurransereglene og ved utvelgelsen av vinneren, går bevisbyrden over på X. X må da sannsynliggjøre at diskriminering ikke har skjedd.

Det første spørsmålet er om klageren er blitt behandlet dårligere enn en annen ville ha blitt behandlet i en tilsvarende situasjon, og om forskjellsbehandlingen i så fall hadde sammenheng med etnisitet.

Det er i utgangspunktet klager som har bevisføringsrisikoen for at årsaken til at han ikke vant produktkonkurransen hadde en sammenheng med hans etnisitet. En påstand fra klager er ikke i seg selv nok til at bevisbyrden går over på innklagede. For at det skal foreligge omstendigheter som gir grunn til å tro at det har funnet sted diskriminering, må klagers påstand støttes av hendelsesforløpet og sakens ytre omstendigheter.

Det er slik ombudet ser det, påstand mot påstand når det gjelder starttidspunktet for konkurransen og årsaken til at reglene for produktkonkurransen ble endret. Klageren hevder at årsaken til at konkurransereglene ble endret var fordi han, med en annen etnisk bakgrunn enn norsk, tok ledelsen i konkurransen og at det ikke er riktig at konkurransen ikke åpnet allerede i januar 2013 slik X hevder. X har forklart at årsaken til at de anså seg berettiget til å endre konkurransereglene først og fremst var fordi konkurransen offisielt ikke ble åpnet før april 2013. X innrømmer at det var beklagelig at det var mulig å begynne å delta i konkurransen før den offisielt var åpnet og dermed gi inntrykk av at konkurransen allerede var i gang i januar 2013. X forklarer at årsaken til at de endret konkurransereglene var fordi de innså at nettstemmer alene ikke kunne sikre at vinneren av konkurransen var egnet til å være en positiv representant og ambassadør for konkurransen og produktet, og at de derfor la opp til

konkurranseregler hvor en jury skulle bedømme finalistene basert på flere kriterier enn bare antall nettstemmer.

Når det gjelder datoen for når konkurransen ble åpnet, har ikke ombudet forutsetninger for å legge den ene eller den andre versjonen til grunn da det her foreligger påstand mot påstand.

Ombudet kan videre ikke se at klageren har vist til omstendigheter som underbygger hans påstand om at X endret reglene for produktkonkurransen fordi han tok ledelsen og fordi de ikke ønsket at vinneren skulle ha en annen etnisitet enn norsk.

Videre hevder klageren at X la negativ vekt på hans etnisitet da han ikke vant konkurransen. Klageren mener det at han hadde flere nettstemmer, samt at han var bedre formelt kvalifisert enn vinneren, tilsa at han burde ha vunnet konkurransen. Klageren mener X har overdimensjonert hans tilknytning til nettsider og domener med upassende og pornografisk innhold. Han mener det er dobbeltmoralisk av X å legge negativ vekt på dette, da X selv har reklamer med seksualisert innhold.

X har redegjort for hvilke kriterier juryen la vekt på ved utvelgelsen av vinneren, og at det som skilte klageren og vinneren var evnen til å være en god ambassadør for konkurransen og produktet, og et positivt forbilde for målgruppen for produktet. X viser til at det var svært enkle søk som ble gjort på alle finalister, og at klageren navn ble knyttet til flere nettsider som juryen anså som upassende. Juryen vurderte at tilknytningen mellom klageren og disse nettsidene kunne være skadelige for produktet og i strid med markedsføringsloven. Dette var utslagsgivende for juryens vurdering av klagerens manglende egnethet til å representere konkurransen og produktet. X har forklart at det ikke bare var nettstemmer og formell kompetansen som var avgjørende for å vinne konkurransen, men at juryen også la vekt på finalistenes evne til å være en god ambassadør og representant for konkurransen og produktet i siste trinn av konkurransen. Disse reglene var klageren kjent med før han ble finalist.

Det er ikke bestridt at klageren faktisk har eller har hatt tilknytning til nettsider med pornografisk innhold. Klageren bestrider derimot omfanget av denne tilknytningen samt selve definisjonen av hva som er å anses som upassende og pornografisk. Ombudet skal ikke ta stilling til hva som er å anses som upassende og/eller pornografisk, og hvor grensene går mellom X sine reklamer og de nettstedene som klageren er eller har vært tilknyttet til.

Ombudet skal heller ikke vurdere hvorvidt klagerens markedsføring av konkurransen er i strid med markedsføringsloven eller ikke.

Det ombudet skal ta stilling til er om det er grunn til å tro at X la negativ vekt på klagerens etnisitet ved utvelgelsen av vinneren av konkurransen. Ombudet mener at klageren ikke har fremlagt opplysninger som gir grunn til å tro at X la vekt på hans etnisitet ved kåringen av vinneren av konkurransen. Ombudet mener at det fremstår som klart at årsaken til at klageren ikke vant konkurransen var hans tilknytning til nettsider som juryen anså som upassende og/eller pornografisk, og at han derfor ikke ble ansett å være et godt forbilde og ambassadør for konkurransen og produktet.

På bakgrunn av foreliggende informasjon mener ombudet at det ikke er noen opplysninger, dokumenter eller andre ytre holdepunkter i saken som støtter klagerens påstand om diskriminering. Det er dermed verken sannsynliggjort brudd på loven eller skapt en presumpsjon for at etnisitet var årsak til at klageren ikke vant produktkonkurransen. Ombudet finner derfor at X ikke har handlet i strid med diskrimineringsloven § 4.

Konklusjon

X handlet ikke i strid med diskrimineringsloven § 4 da de endret konkurransereglene for produktkonkurransen og da de ikke valgte klageren som vinner av konkurransen.

Oslo, 13.12.2013

Sunniva Ørstavik

likestillings- og diskrimineringsombud